

ANG**Bayan**

Pahayagan ng Partido Komunista ng Pilipinas
Pinapatnubayan ng Marxismo-Leninismo-Maoismo

Edisyong Hiligaynon
Tuig XXXIX No.18
Septiyembre 21, 2008
www.philippinerevolution.net

Editorial

Pamatukan ang interbensyon militar sang US sa pungsod

Baliskad sa ginapaguwa nga temporaryo lamang ang mga "nagabisita" nga tropang Amerikano sa pungsod, permanente na nga nakaistasyon sa Pilipinas ang mga ini. Halin sadtong 2001, sang gintumod sang rehimeng Bush ang Pilipinas bilang "ikaduha nga patag-awayan" sang pangkalibutanon nga teroristang gera sang US, nagapadaku kag nagapalapad ang pagduso kag pagpasakop sang mga tropang Amerikano sa pagpanggera sang Armed Forces of the Philippines (AFP) sa mga armadong pwersa sa Mindanao.

Imbolbado ang mga tropang Amerikano sa pagpaniktik, pagpaarmas kag paghanas sa mga suldado sang AFP. Direkta sila nga nagapasakup sa mga operasyon pangkombat. Bangud sa permanenteng presensya militar sini sa Pilipinas, nahimo sang US nga suportahan ang papet nga rehimen kag protektahan ang gahum sang US sa Southeast Asia.

Ang nagapadayon nga presensya sang mga tropa nga ini sa pungsod ginhatagan-rason sang Visiting Forces Agreement (VFA) nga ginamaniobra kag ginatiyug-tiyugan san-o man gustuhon sang US. Ginakumoplahe ang ila permanente nga presensya sa porma sang pulu-panahon nga "joint military exercises" nga ginalunsar pila ka beses sa isa ka tuig.

Ang pangmadugayan nga mga tropa militar sang US sa pungsod nalakip sa Joint Special Operations Task Force-Philippines (JSOTF-P). Gintukod ini halin sa halos katunga sang 1,200-katao nga pwersa sang Joint Task Force-510 (JTF-150) nga ginpadala sa Mindanao sang US Pacific Command sadtong Enero 2002 kag nagpabilin didto tubtub Hulyo 2002. Nangin katungdanan sang JTF-510 nga "hawanan" ang isla para sa paglunsar sang "Operation Enduring Freedom-Philippines."

Ginagamit sang mga tropang Amerikano sa JSOTF-P ang

*Mga tampok sa
isyu nga ini...*

Antipyudal nga
paghimakas sa
Eastern Samar

PAHINA 6

Korapsyon sa Court
of Appeals

PAHINA 9

Labi nga pagtibusok
sg ekonomya sg US

PAHINA 12

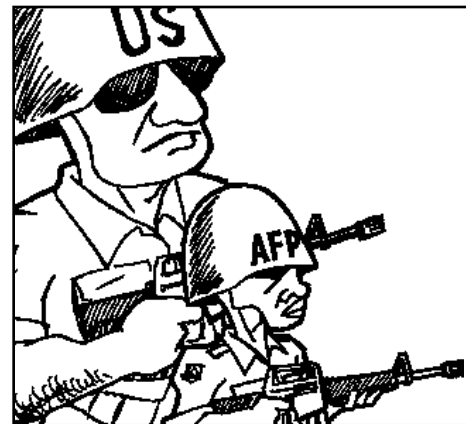
mga padihot nila nga proyektong sibiko-militar bilang tabon sa aktwal kag direkta nga pagpasakup sang mga ini sa mga operasyon militar-halin sa mga operasyon nga *reconnaissance* kag paniktik, lohistika kag iban pa nga suporta sa kombat tub-tub sa pag-entra sa aktwal nga kombat.

Agud suportahan ang ila mga operasyon, nagatukod ang JSOTF-P sang mga kongkretong pasilidad kag imprastruktura sa sulod sang pila ka kampo militar sa Mindanao. Masobra 300 tropa sini ang nakakampo sa isa ka bahin sang Camp Navarro sang AFP Western Mindanao Command (Westmincom) sa Zamboanga City. Nagapadaku man ang kaugalingon nga *air asset facility* sang JSOTF-P sa sulod sang Zamboanga City International Airport. May ara ini nga kaugalingon nga dulungkaan sa Majini Pier sa sulod sang Westmincom Naval Base kag separado nga pasilidad sa Camp Arturo Enrile sa Malagutay, Zamboanga City.

Wala sang kinamatarung magpasilabot ang mismo mga upisyal sang AFP sa mga aktibidad nga ginahimo sang mga pwersang Amerikano sa sulod sang mga pasilidad nga ini. Pati ang mga pinakamataas nga pi-

nuno sang AFP diri wala ginapasulod sa mga pasilidad nga ini nga ara sa kaugalingon nila nga mga kampo. Ang sin-o man may kinahanglan sugilanunon nga nagatrabaho sa mga pasilidad nga ini kinahanglan pa mangayo sang upisyal nga pahanugot halin sa US Embassy.

Wala sang huya kag tuman ang pagpakapapet ni Arroyo sa atubang sang pagtampalas sang imperyalistang US sa soberanya sang pungsod. Ang nagadalom kag nagalapad nga interbensyon militar sang US sa Pilipinas amo ang bunga sang todo-todo nga pagpakighimbon diri sang rehimen Arroyo kag sang AFP. Gina-suportahan kag ginapangayo sang rehimen Arroyo ang pagpasilabot militar sang US, kabaylo ang pada-yon nga suporta sang amo sini nga imperyalista kag iban pa nga "ayuda" halin sa US. Imbolbado ang mga suldado nga Amerikano indi lamang sa mga operasyon batuk sa bandido nga Abu Sayyaf, kundi pati sa ginpasingki nga gera batuk sa Bangsamoro kag iban pa nga rebolusyonaryong pwersa. Sining nagligad nga mga tuig, nagapostura ang US sa publiko nga nagasuporta kuno ini sa sugilanon pangkalinungan sang GRP kag MILF sa katuyuan nga matapos ang

armadong pagbatu sang Bangsamoro kag mahatagan-dalan ang pagbwelo pa sang mga "ayuda" kag negosyo sang US sa Mindanao. Pero sa kapaslawan nga masiod ang MILF, nakasentro subong ang militar sang US sa pagsuporta sa AFP sa gera batuk sa mga rebolusyonaryo nga armadong pwersang Moro.

Sa subong, Mindanao ang pangunahon nga patag-awayan sang direkta nga pagpasilabot militar sang US sa Pilipinas. Kadam-an sang mga pwersa sini nakasentro sa mga operasyon batuk sa Abu Sayyaf kag MILF. Pero kadungan sini, ginapuntariya man sang mga manugpangsilabot nga tropa sang US ang mga pwersa nga pinakamilitante kag pinakapursigido nga nagabatu sa imperyalismong US sa Pilipinas-ang mga pungsodnon-demokratiko nga rebolusyonaryong pwersa.

Nagapanawagan ang PKP sa pumuluyong Pilipino nga pasanyugon ang pagbuyag, pagkunderar kag pagpamatuk sa nagapadayon nga presensya militar kag sa nagalapad kag nagadalom nga interbensyon militar sang US sa pungsod. Solo ang determinado nga paghimakas sang tanan nga mga patriyotiko nga pwersa sa pungsod para palayason ang mga nagapasilabot nga tropa sang US kag batuan ang imperyalistang pagginahum sa Pilipinas ang makapugong sa nagapuntariya nga malaw-ay nga guya sang pagpasilabot militar sang US sa pungsod. AB

Tuig XXXIX No. 18 Septyembre 21, 2008

Ang *Ang Bayan* ginabantala sa lengwahe nga Pilipino, Bisaya, Iloko, Hiligaynon, Waray kag Ingles.

Mahimo ini i-download halin sa *Philippine Revolution Web Central* nga makit-an sa:

www.philippinerevolution.org

Nagabaton ang *Ang Bayan* sang mga kontribusyon sa porma sang mga artikulo kag balita. Ginabuyok man ang mga bumalasa nga magpaabot sang mga saway kag rekomendasyon sa ikauswag sang aton pahayagan.

Malab-ot kami paagi sa e-mail sa: angbayan@yahoo.com

Kaundan

Editorial : Pamatukan ang interbensyon militar sg US sa pungsod	1
Mga tropa nga Amerikano sa kombat	3
Pagpanghalit sg pasistang estado	
Militarisasyon sa Mindanao	4
Mga kaswalti sg AFP	4
Militar, ginmanduan sg CA nga hilwayon sanday Cadapan, Empeño at Merino	6
Mga Koresponsal	
Antipyudal nga panghimakas sa Eastern Samar	6
Martir sg Sierra Madre	8
Korapsyon sa Court of Appeals	9
Anomalya sa "subsido" sa agrikultura	10
Mga biktima sg pagtrabaho sa Hanjin	11
Iligal nga pagpahalin sa mga mamumugon	11
Sa luwas sang pungsod	
Labi nga pagtibusok sg ekonomya sg US	12
Balita	14

Ang *Ang Bayan* ginabantala duha ka beses kada bulan sang Komite Sentral sang Partido Komunista sang Pilipinas

Pagpasakop sang mga tropang Amerikano sa mga operasyong kombatan

Sa kadamo na sang mga insidente sang direkta kag indirektang pagpasakop sang mga pwersang Amerikano sa mga operasyong militar sa pungsod, wala nagasinanto ang mga rason sang mga upisyal sang gubyerno kag militar sang US.

Indi na malikawan nga akuon ni Gen. Alexander Yano, hepe sang AFP, nga ang mga suldado nga Amerikano sa Pilipinas nagatigayon sang mga aktibidad nga "may kaangtanan sa kombatan." Suno man sa pinuno sang VFA Commission nga si Edilberto Adan, nakapadala ora mismo ang militar sang US sang impormasyon paniktik (*real-time intelligence*) nga nagaayuda sa mga atake sa duta kag pagpamomba sang AFP sa mga pusisyon sang MILF.

Gin-ako ini mismo sang US Embassy.

Bisan pa man, ginapaguwa pa gihapon nila nga wala nagaabot sa kombatan ang papel sang US sa mga operasyon sang AFP. Ginatiko nila ang kamatuoran nga wala sang direkta nga kaangtanan sa kombatan ang ginahatag nila nga ayuda nga paniktik kag panglohistika. Ginatakan man nila ang masami na nga nabuyagyag nga partisipasyon sang mga pwersang Amerikano sa aktwal nga kombatan.

Masunod ang pila lamang sa madamo na nga dokumentadong insidente sang direkta nga pagpartisipar sang mga tropang militar sang US sa mga operasyon paniktik, pangkombatan kag iban pa nga operasyon militar sa pungsod:

Agosto 2008 tubtub subong. Padayon ang direkta kag indirekta nga pagpasakop sang mga suldado nga Amerikano sa mga operasyon sang AFP batuk sa MILF sa mga prubinsya sang Cotabato, Lanao del Norte kag Sulu. Sadtong Agosto 30, lakip ang isa ka suldado nga Amerikano sa komboy sang AFP nga ginlambatan sang mga bandido nga

Abu Sayyaf sa Bombon, Patikul, Sulu. Sadtong Agosto 24, nakuhaan sang retrato ang mga suldado nga Amerikano nga kapot ang isa ka "drone" (eroplano pang-espiya nga ginapalupad sang *remote control*) sa sulod sang kampo sang Philippine Army sa Datu Saudi Ampatuan, Maguindanao sa panahon nga ginakanyon sang AFP ang ginapwestuhan sang mga pwersa sang MILF.

Hulyo 2008. Upod sang mga tropang Pilipino ang apat ka suldado nga Amerikano sa pagrekober sang wala pa maglupok nga bomba sa Barangay Baliki, Midsayap, North Cotabato. Nagpundo sila sa Hill Park Inn sa Midsayap. Nagkwartel ang nasambit nga mga suldado sa Ayala Hotel kag iban pa nga lugar sa Iligan City sa kainitan sang mga operasyon batuk sa MILF sa Lanao del Norte.

Pebrero 2008. Ginsalakay sang tingub nga mga pwersa militar sang US kag AFP ang Barangay Ipil, Maimbung, Sulu nga ginkamatay sang pito ka sibilyan, lakip ang tatlo ka babaye kag duha ka bata, sa suspetsa nga mga tagasuporta kuno sila sang Abu Sayyaf. Ginpatay man sang mga naglusob nga suldado ang isa ka nagabakasyon nga suldado sang Philippine Army. Gingamit sa atake nga ini ang mga eroplano pang-espiya sang US nga naghatag impormasyon paniktik sa mga nagaoperasyon nga tropa.

Nobyembre-Disyembre 2007.

Ginmandu sang mga tropang US sa pagpamuno ni Sergeant Ronburg ang pagpasara sang pangpubliko nga ospital sa Panamao, Sulu kag pagpatay sang tanan nga suga sa palibot sini kada gab-i bangud nakasablag sa ila mga *combat patrol* ang mga suga sang ospital. Ginpaandaman pa sang suldado nga Amerikano ang nagapamuno sang ospital nga sin-o man makit-an sa palibot sang ospital sa gab-i pagaluthangon.

Pebrero 2006. Naggamit ang mga pwersa sang US sang mga "drone" sa paglagas sa mga bandidong pwersa sang Abu Sayyaf nga ginapamunuan ni Khadaffy Janjalani, suno mismo kay Gen. Eugenio Cedo, hepe sadto sang Western Mindanao Command sang AFP. Nahulog ang isa sa mga "drone" sa Marang, Indanan, Sulu kag nakuha sang mga upisyal sang barangay.

Mayo 2004. Apat ka suldado nga Amerikano nga armado sang masinggan ang nag-upod sa AFP sa paglusob sa Barangay Sipangkot, Sitangkai, Tawi-Tawi sa suspetsa nga ginapuguran ini sang mga bandido nga Abu Sayyaf. Tatlo ka residente ang napatay kag 11 pa ang ginbakol, iligal nga ginaresto kag gindetiner, lakip ang isa ka nagabakasyon nga upisyal sang pulisya.

Hulyo 2002. Imbolbado ang isa ka suldado sang US sa pagluthang sa sibilyan nga si Buyongbuyong Isnijal sang mag-upod ang Amerikano sa mga Pilipino nga suldado sa pag-salakay sa balay ni Isnijal sa Barangay Kanas, Tuburan, Basilan.

Hunyo 2002. Ginpasakupan sang US Navy Seals kag gingamitan sang paniktik halin sa kahawaan ang operasyon nga nagpatay kay Abu Sabaya sang Abu Sayyaf. Isa ka Amerikano nga operatiba sang US Central Intelligence Agency ang nagdiriher sang operasyon halin sa iya upisina sa sulod sang base militar sang AFP sa Zamboanga City gamit ang impormasyon halin sa "drone."

Marso 2002. Isa pa ka "drone" nga gingamit sa paniktik sang militar ang nahulog sa kadagatan sang Zamboanga City.

May pila ka kahigayunan man nga nahalitan ang mga sibilyan sa paglunsar sang mga "gintingub nga paghanas militar" sang AFP kag mga tropa sang US. Sadtong Septyembre 2006, naigo sang mga *shrapnel* sa likod si Buh Bizma sang magpalupok sang bomba ang mga suldado nga Amerikano kag Pilipino samtang nagalunsar sang "*joint military exercises*" sa Barangay Tagbak, Indanan, Sulu. Sadtong 2003 naman, naigo sang nagtalang nga bala ang sibilyan nga si Arsid Baharun samtang ginahanas sang mga tropang Amerikano ang mga suldado sang AFP sa *target shooting* sa base militar sang AFP sa Malagutay, Zamboanga City.

Pati sa mga operasyon sang AFP batuk sa BHB, namutikan man ang pila ka patimaan sang pagpasilabot sang US. Sa pila ka instansya sa Central Luzon, Southern Tagalog, Northeastern Mindanao kag iban pa nga lugar, labi na kon sa diin may ginahiwat nga Balikatan *exercises* sa malapit, may nakit-an nga mga ginadudahan "drone" nga nagalibot sa katambi nga mga prenteng gerilya. Masami man nga makita ang mga ini antes kag sa katung-anan sang paglunsar sang mga operasyon sang AFP. AB

Mga biktima sang militarisasyon sa Mindanao, nagadamo

Padayon nga nagadamo ang mga biktima nga Moro kag indi Moro sa Mindanao samtang wala untat ang mga "operasyon nga paglagas" sang Armed Forces of the Philippines (AFP) kag Philippine National Police (PNP) batuk sa mga katapu sang Moro Islamic Liberation Front-Bangsamoro Islamic Armed Forces (MILF-BIAF).

Nagakatabo ang mga ini samtang nagabaskog ang panawagan sa gubyernong Arroyo indi lang sang mga lokal kundi mga internasyunal nga organisasyon pareho sang Organization of Islamic Conference (nga may 57 myembro nga pungsod), World Food Programme sang United Nations kag International Committee of the Red Cross (ICRC) nga untatan na ang mga inaway sa Mindanao kag liwat buksan ang sugilanan pangkalinungan sa MILF.

Sa pihak sini, wala gihapon ginapauntat ni Gloria Arroyo ang mga opensiba batuk sa MILF. Wala man niya ginapauntat ang Philippine Air Force ("ginalimitahan" lang) ang mga pagpamomba sang eroplano subong nga Ramadan, ang pinakabalaan nga bulan sa kalendaryo nga Islamiko. Indi magnubo sa li-

Sundan sa "Mga biktima..." sa pahina 5

Nagatinambak ang mga kaswalti sang AFP sa pagpakig-away sa MILF-BIAF

Pito ka suldado sang Armed Forces of the Philippines (AFP) ang napatay sa pagpakig-away sa MILF-BIAF sadtong Septyembre 17 sa Lanao del Sur amo ang pinakaulihi nga kaswalti sa nagapadayon nga mga engkwentro sa tunga sang mga pwersa sang Bangsamoro kag mga suldado sang AFP. Nagapatrulya ang mga reaksyunaryong suldado sang gubyernong Arroyo sang lambatan sila sa katung-anan sang Barangay Calalanaon kag Barangay Panglaw Lupa sa Cala-

mogas, Lanao del Sur. Isa ka hangaway ang napatay sa bahin sang MILF-BIAF. Pila ka oras makaligad sini, sinalakay sang isa pa ka yunit sang mga gerilyang Moro ang isa ka detatsment sang Philippine Army sa pareho man nga banwa kon sa diin napilasan ang lima sa mga pwersa sang militar.

Nagaabot na subong sa 15 ang nagkalamatay kag madamo nga iban pa ang nagkalapilasan nga suldado sang AFP sa sulod sang pila ka adlaw nga mga inaway. Ginreport sa *website* sang

MILF (www.luwaran.com) nga walo ka pwersa sang militar kag paramilitar ang napatay sang salakayon nila ang ginakampuhan sang mga gerilyang Moro sa Barangay Bialong, Shariff Aguak, Maguindanao sadtong Septyembre 12. Mga pwersa sang 66th, 72nd kag 73rd IB ang nagaoperasyon sa nasambit nga erya. Suno sa MILF, nagabayad subong ang AFP sang P5,000 sa mga sibilyan sa kada bangkay sang militar nga makuha nila sa mga lugar nga gin-awayan. AB

"Mga biktima..." halin sa pahina 4

ma ka sibilyan ang napatay kag duha ang napilasan sa mga *air strike* sining Agosto kag Septyembre.

68 sibilyan, napatay, ginatos ka libo nahalitan. Halos 100 katawo ang nagpalagyo halin sa ila mga puluy-an sa Datu Said Ampatuan, Maguindanao isa ka adlaw matapos liwat mag-engkwentro ang mga suldado sang Philippine Army (PA) kag mga hangaway sang 105th Base Command sang MILF-BIAF sadtong Septyembre 12.

Ginreport sang MILF nga ginatos-gatos nga balay ang ginsunog sang mga militar kag paramilitar sa mga banwa sang Shariff Aguak, Mamasapano, Datu Saudi, Datu Piang kag Datu Unsay, tanan sa Maguindanao. Ginsalakay sang mga tropa sang 66th, 72nd kag 73rd IB-PA ang isa ka moske sa Barangay Daliao, Masasim, Saranggani samtang nagapangamuyo diri ang pila ka myembro sang MILF kaangot sa pag-obserbar nila sang Ramadan. Mabaskog nga ginkundenar ini sang pumuluyo nga Moro bangud siling nila grabe nga pagtampalas ini sa ila kultural kag relihiyoso nga simbolo.

Sa report sang National Disas-

ter Coordinating Council (NDCC) sadtong Septyembre 16, may ara nga 514,519 katawo ang nadulaan sang mga puluy-an kag pangabuhian sa Autonomous Region of Muslim Mindanao (ARMM) kag sa sentral kag nabagatnang Mindanao. Masobra 100 na ang nalista nga napatay (68 diri mga sibilyan) halin nga nag-igrab ang mga engkwentro sa 15 barangay sa North Cotabato kag nagalapta subong tubtub sa 66 ka munisipalidad sang 11 prubinsya sang Central Mindanao, suno naman sa ICRC.

5 patay, 2 pilason sa pagpamomba sang eroplano. Gilayon nga napatay sanday Mandy Manungal, Aida Manungal (18) nga sadto nagabusong; King Mande (17), Adtayan Mande (8), Faidza Mande (3), kag isa ka Guiamaludin sang mahulugan sang isa ka bomba sang isa ka eroplano nga OV-10 ang ginasakan nila nga baroto sadtong Septyembre 8 sang aga. Pilason naman sanday Bailyn Mande kag Atok Mande. Nagatabuk ang grupo sa Bugok River sa Barangay Te, Datu Piang sang malukpan sila sang bomba. Natabo ang trahedyang samtang nagalikaw sila sa mabaskog nga inaway.

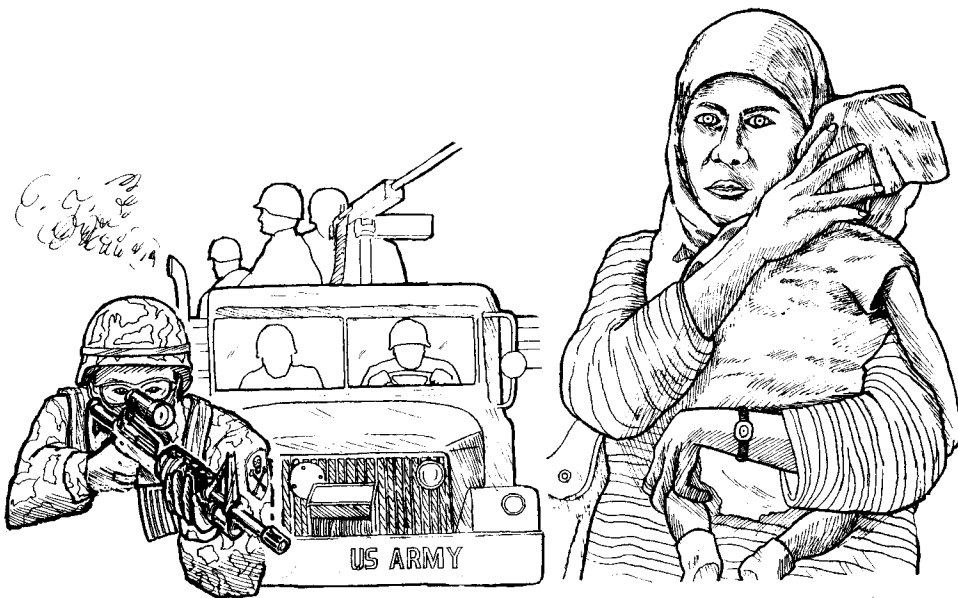
Sa Barangay Montay sa Datu Piang gihapon, isa pa ka nagabusong nga si Sabaniya Dimautang, 35, ang napatay sang malukpan sang bomba. Napilasan ang iya anak nga si Nor-ada, 15. Napilasan man ang isa ka residente nga Lumad kag isa ka pamatan-on nga lalaki nga nangangan Buko Intil, 19. Naigo sila sang kanyon nga 105 mm. Sa mismo adlaw nga ini, duha ka eroplano ang namomba sa manubo nga bahin sang Barangay Nimao, Datu Piang. Grabe nga napilasan si Bailyn Raya, 10, kag Guiamaludin Mandi, 13, pareho nga residente sang Sityo Dagading, Barangay Butilen. Nagahimumugto si Raya sang mabalita ang insidente.

Halin sadtong Agosto 23, ginkanyon sang 105 mm ang Barangay Butilen, Datu Piang. Naigo kag napatay si Homedy Abdulrahman, 16, samtang napilasan sanday Rabiyy Abdulrahman, 7, kag Ula Ponak, 12. Sadtong Agosto 28, wala untat nga pagpamomba ang mga eroplano sang militar sa Nimao, Balanaken, Liong, Patulang kag Nunangan sa katunggan sang Liguasan.

Sa iban nga bahin sang pungsod

Nakabaton sang mga mensahe nga *text* si Irene Tembreza, isa ka katapu sang Abra Human Rights Alliance, nga nagapaandam sa iya nga nagahilapit nga pagkamatay upod sang iya pamilya. Kahimuan ang mga pagpamahug nga ini sang mga pwersa sang 503rd IB, suno sa Cordillera Human Rights Alliance (CHRA). Halin pa sadtong Hulyo ginatiktikan na sang mga ahente militar si Tembreza bangud sa iya partisipasyon sa pagpakalkal kag pagpalubong sang disente sa mga bangkay sang mga ginadudahan nga myembro sang Bag-ong Hangaway sang Banwa.

AB

Militar, ginmanduan sang CA nga hilwayon sanday Cadapan, Empeño kag Merino

Isa naman ka kadalag-an ang naangkon sang mga tagasakdag sang Itawhanon nga kinamatarung sa pungsod sang manduan sang Court of Appeals (CA) sadtong Septyembre 17 ang Philippine Army (PA) nga hilwayon ang mga bihag sini nga duha ka estudyante sang University of the Philippines (UP) kag upod nila nga mangunguma. Nakumbinsi ang CA sa testimonya sang saksi nga si Raymond Manalo nga ginahunong sa mga kampo kag base sang militar sang 7th Infantry Division ang tatlo nga nadula--mga estudyante nga sanday Sherlyn Cadapan kag Karen Empeño, kag si Manuel Merino. Tuga sini, ginbaliskad sang nasambit nga hukmanan ang nauna nga desisyon sini kag ginpaboran ang petisyon para sa *writ of amparo* kag *writ of habeas corpus* sang ila mga iloy nga sanday Erlinda Cadapan kag Concepcion Empeño. Madason sini ginmanduan ang militar nga hilwayon ang tatlo.

Si Raymond Manalo kag utod niya nga si Reynaldo gindukot sa San Ildefonso, Bulacan sadtong Pebrero 14, 2006. Suno sa CA, maathag, masanag kag mapatihan gid ang testimonya ni Raymond Manalo, kag indi na ini mahimo nga indi paghatagan sang pagtamod ukon ibalewala lang. Suno kay Raymond, nakita kag naestorya niya sanday Cadapan kag Empeño sa mga kampo sang militar sa katunganan sang Pebrero 14, 2006 kag Agosto 13, 2007 sang makapalagyo sila sa kamot sang militar. Nakita nila nga gintortyur ang duha ka estudyante. Sa partikular, nasaksihan nila ang paggamit sang "water torture" kag pagkuryente kay Cadapan. Nakita man nila sang patyon si Merino, ginbuhusan sang gasolina ang iya bangkay kag sunugon. Sanday Cadapan, Empeño kag Merino gindukot sa Hagonoy, Bulacan sadtong Hunyo 26, 2006. Bisan pa indi na mabalibaran sang PA nga ang mga nadula nga biktima sa kampo sang 7th ID, ginapanginwala pa gihapon nila nga ara sa ila ang mga ini.

Antes sini, ginmanduan sang Supreme Court ang Court of Appeals sadtong Septyembre 11 nga hilwayon si Pastor Berlin Guerrero sang United Church of Christ in the Philippines. Masobra 15 ka bulan nga napriso ang Protestante nga pastor sa Cavite Provincial Jail sa Trece Martires, Cavite bangud sa himu-himo nga kaso nga *murder*. Bisan pa man, wala sang nakita nga ebidensya para maangut siya sa pagkapatay sadtong 1991 sa upisyal sang pulis sa Cavite nga si Noli Yatco. Samtang ginahulat ang pinal nga resolusyon sa iya kaso, ara siya sa pag-inakop ni Atty. Emil Capulong, isa sa iya mga abogado.

Si Pastor Guerrero gindukot sang mga operatiba sang Naval Intelligence and Security sa atubang sang iya asawa kag mga kabataan sadtong Mayo 27, 2007 sa Malaban, Biñan, Laguna. Gindala siya sa isa ka *safe house* kag didto gintortyur samtang ginpaako sa iya sang mga operatiba nga paniktik nga isa kuno siya ka upisyal sang Partido Komunista sang Pilipinas.

AB

Antipyudal nga paghimakas sa Eastern Samar

Napamatud-an sang rebolusyunaryong kahublagan sa Eastern Samar nga sa pag-organisa sa masa kag ululupod nga paghimakas para sa ila interes, pwede nga magluntad kag magpabaskog sang BHB bisan sa mga lugar nga ara sa idalom sang kontrol kag terorismo sang mga pasistang suldado. Paagi sa rebolusyong agraryo, liwat nakaugat ang BHB sa duha ka baryo sa Eastern Samar.

Ginlunsar sadtong Hulyo 2007 tubtub Marso 2008 ang antipyudal nga pangmasang paghimakas sa Barangay Mabuhay kag Barangay Sidlangan (mga di matuod nga pangalan) sa pagpamuno sang mga rebolusyonaryong pwersa didto.

Ang duha ka baryo nga ini mas o menos isa ka dekada na nga ginapugaran sang mga detatsment sang kaaway kag ginalatagan sang maikit nga lambat-paniktik sang kaaway. Pero sa pihak sang mabaskog nga militarisasyon, nahimo sang pumuluyo didto nga magbangon kag madinalag-on nga ginpakigbato ang ila mga interes, katuwang ang Partido kag BHB.

Una nga gintum-ukan ang Barangay Mabuhay. Gintigayon ang sosyal nga pagpanayatsat kag pag-analisa sang mga sahi, kadungan ang pagpursiger sa pag-organisa kag edukasyon pangpolitika sa bag-o nga tukod nga mga grupong pang-organisa sa kubay sang mga imol nga mangunguma. Ginsundan ini sang pag-organisa man sang grupo nga pangsuporta sa kubay sang mga nahanunga kag mas mataas nga saray sang mangunguma, lakip na ang mga katapu sang konseho sa barangay. Sa bulig sang mga organisasyong masa, ginberipika kag ginpamanggad ang pangumpisa nga pagpanayasat kag pag-analisa. Base diri, gintumod ang pangunahon

ANG BAYAN Septyembre 21, 2008

nga mga problema sang masa kag ginbalay ang rekomendasyon para sa mga demanda sa mga agraryong paghimakas.

Para masiguro ang kadalag-an sang kampanya, maid-id nga ginhi-liusa sang mga hangaway ang tagabaryo. Ginpulong ang kada grupong pang-organisa sang mangunguma, komiteng pang-organisa sang PKM kag kada grupong suporta. Ginpresentar sa ila ang resulta sang pag-analisa sa lugar, mga *case study* kag rekomendasyon nga maglunsar sang paghimakas. Base sa mga suhestyon kag pagdugang sang masa, ginpauswag kag ginrebisa pa ang mga ini.

Gintukod man ang lupon sang mga negosyador halin sa mga abante nga elemento sang PKM kag pili nga elemento sang grupong suporta. Ini ang grupo nga gintalana mag-atubang sa pagpakignegosasyon sa mga agalon nga mayduta. Ang grupo nag-agi sa madaluman nga pagtuon sa pasikut-sikot sang balayon sang mga demanda kag paghanas sa negosasyon.

Ang tanan nga mga ini lubos nga gintinguhaan tigayunon sa likom, mahalong kag matinugahon nga mga paagi sa idalom sang hugot nga pagbantay sang mga kaaway nga militar. Kinahanglan man taguon sa mga agalon nga mayduta ang tanan nga paghanda.

Sang mapat-ud ang nagakaigo nga lebel sang paghiliusa kag kahandaan sang masang mangunguma, ginhimo ang asembleya sang paglunsar sang PKM sadtong Disyembre 2007. Agud indi makatigayon nga makakonsolida kag makamaniobra ang mga agalon nga mayduta, ginlunsar ang pangpulitika nga mobilisasyon kag pagpakigkumpronta sa mga agalon nga mayduta makaligad ang duha ka adlaw. Sa ila aksyong masa, nangin madinalag-on ang aktwal nga kumpron-

tasyon sa tunga sang lupon sang negosyador kag mga target nga agalon nga mayduta.

Bilang dugang nga pangsuporta sa naangkon nga mga kasugtanan sa negosasyon, nakumbinse ang konseho sang barangay nga ipatawag ang *barangay assembly* para pormal nga himuon nga layi paagi sa ordinansa ang naangkon nga kadalag-an. Daku nga bulig ini agud labi pa nga maangkon ang paghiliusa sang mga tagabaryo. Gintukod man ang mga grupo nga ang katungdanan magbantay sa pagpatuman sang mga nahisugtan.

Sa pagpasulong sang antipyudal nga kampanya, nakapatuhaw kag nakahanas sang madamo nga lider masa halin sa basehang sahi kag natunga/mas mataas nga saray. Liwat natukod ang mga grupo pang-organisa kag komiteng pang-organisa sang PKM, Makibaka kag Kabataang Makabayan (KM). Ang PKM sa kada baryo may katapuan nga 100-150 nga natulunga sa 10-15 grupong mangunguma.

Epektibo man naorganisa, nabuyok kag napahulag ang mga nahanungang pwersa pareho sang nahanunga, mas mataas nga nahanunga kag manggaranon nga mangunguma, mga elementong petiburges (pareho sang mga manunudlo)

kag mga katapu sang konseho sang barangay.

Nagpagsik ang hangaway sang banwa sa lugar. Nakapatuhaw sang bag-o nga hangaway. Natukod man ang yunit milisya sa baryo, kag sa pakipagkoordinar sang platon gerilya sang BHB nga nagasakop sa lugar nagserbi ini nga pwersa pangseguridad sa bilog nga panahon sang kampanya. Sa pagbuligay sang mga organisasyong masa, yunit milisya kag platon gerilya sang BHB, epektibo nga nabungkag kag nanyutralisa ang lambat-paniktik sang kaaway sa lugar.

Sa masunod nga mga bulan pagkatapos sang madinalag-on nga antipyudal nga paghimakas, nakarekruta sang bag-o nga mga katapu sang Partido kag natukod ang sangang Partido sa baryo. Epektibo man nga naangot sa antipyudal nga paghimakas ang taktika nga alyansa sa eleksyon pangbarangay sadtong Oktubre 2007.

Halin sa mga leksyon nga nakuha sa paghimakas sa Barangay Mabuhay, mas madasig kag napauswag pa ang kasunod nga agraryong paghimakas sa Barangay Sidlangan. Ang paghimakas sa Barangay Mabuhay naglawig sang anum kag tunga ka bulan (halin Hulyo 2007 tubtub katung-anan sang Enero 2008). Samtang, ang paghimakas

sa Barangay Sidlangan nag-abot lamang sang duha kag tunga ka bulan (halin katung-anan sang Enero 2008 tubtub Marso 2008). Diri, anum ka agalon nga mayduta ang gin-atubang sa away sang mga mangunguma, lakip na ang pinakadaku nga agalon nga mayduta didto nga nagapanag-iyang sang 36 ektaryas nga niyugan kag humayan.

Bunga sang mga nalunsar nga antipyudal nga paghimakas sa duha ka baryo, may 30% nga pagpanubo sang arkila sa duta sa niyugan. Halin 67-33 nga partehan sa niyugan pabor sa tag-iyang sang duta, mapadug ang 55-45 nga partehan pabor sa mga agsador. May 20-30% nga pagtaas sa suhol sa lain-lain nga tipo sang trabaho sa niyugan kag 100% nga pagtaas sa suhol sa trabaho sa humayan. Napataas man sang 100% ang adlaw nga suhol halin P50 pakadto P100.

Napadaog ang duha ka beses nga pagpakaon sa mamumugon sa uma halin sa anay isa ka bes lamang. Indi magnubo sa 150 pamilya sang imol nga mangunguma, manubo nga nahanunga nga mangunguma kag mamumugon sa uma ang nakabenepisyong sa mga kadalagan nga ini. Napaluya ang pang-ekonomya kag pangpulitika nga kapot sang mga agalon nga mayduta nga nagapuyo sa baryo.

Epektibo man nga napanginwala ang saywar sang kaaway nga militar nga wala sang kabalaka kag pagpasilabot ang rebolusyonaryong kahublagan sa masang mangunguma sa lugar. Bangud sa nanyutralisa ang lambat-paniktik kag nabatyangang ang pagluya sang kontrol sang kaaway sa lugar, ginhalinan man nila ang isa ka yabing detatsment nila diri. Nahatagan sini sang ligwa ang BHB para labi nga mapadasig ang hilikuton rekoberi kag pagpasulong sang rebolusyonaryong kahublagan sa lugar. AB

Ruben "Ka April" Villaflores

Martir sang Sierra Madre

Enero 3, 1982 sang ginbun-ag si Ka April-Ruben Villaflores-kilala man sa mga pangalan sa paghimakas nga "Ariel", "SF" kag "Sara".

Nagdaku siya sa kabudlayan sa pusod sang Sierra Madre kag sa lamharon nga edad nagtuon siya nga magtrabaho para makabulig sa ginikanan. Wala man siya nakatapos sang pag-eskwela bisan asta elementarya.

Mabug-at ang iya nangin trabaho sa malawig nga panahon pareho sang pagpangopras, pagpangahoy kag pagpanguling.

Amo gani sang una siya nga maangutan sang Bag-ong Hangaway sang Banwa (BHB) sadtong 2003 kag mapaathagan bahin sa ugat sang kaimulon sang masa nga Pilipino, gilayon niya nga nahakos ang kakinahanglanon sang rebolusyonaryo nga armado nga paghimakas para lubaron ini kag wala siya sang pagpangduha-duha nga nangin Pulang Hangaway.

Bilang bag-ong rekrut, naangyan niya ang pila ka problema nga kinaandan masumalang sang mga bag-ong hangaway sang Bag-ong Hangaway sang Banwa. Sa panahon nga ini napat-ud man niya nga siya isa ka bakla. Sadtong 2004, nagdesisyon siya nga maggwa sa BHB kag magpauli sa iya mga ginikanan.

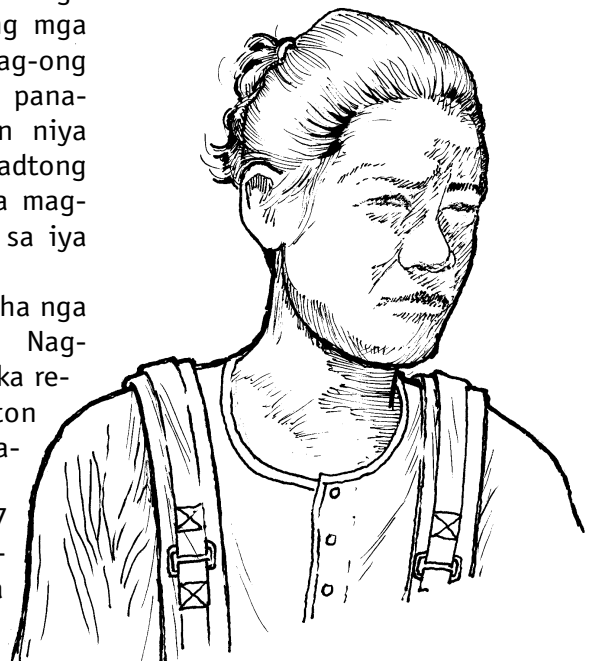
Naangutan siya sa ikaduha nga kahigayunan sadtong 2005. Nagtungod anay siya sang pila ka rebolusyonaryo nga hilikuton samtang nagapuyo pa sa baryo.

Sadtong Marso 2007 nagdesisyon siya nga ipadayon ang gin-umpisahan nga paghimakas. Indi nangin upang ang iya pagkatawo sa iya nga pagdesisyon, kag

wala man ini ginkabig nga upang sang rebolusyonaryo nga kahublagan nga nagakilala sa alalangay nga kinamatarung sang tanan nga wala sang pagpasulabi sa pagkatawo. Bisin pa madamo sang ginatubang nga problema si Ka April sa iya liwat nga paghulag, mas malig-on na niya nga ginatubang ang mga ini kag nagpabilin ang desisyon niya nga magserbisyo sa masa.

Pinakamatingkad niya nga kabaskugan ang iya lubos kapisan kag madinumdumon. Nangin malapit siya sa mga mangunguma nga nakilala kag naupdan niya bangud sa inisyatiba niya labi na sa mga matag-adlaw nga hilikuton.

Nangin kalingawan ni Ka April ang pagkanta sang mga rebolusyonaryo nga ambahanon, pagpakadlaw kag pagpalipay sa mga kau-

Ruben "Ka April" Villaflores

pod. Kon kaisa nagakadto ang paglahuganay sa pag-initay apang naresolba naman ang mga nagtuhaw nga gumuntang.

Pila ka adlaw bag-o makaengkentro ang yunit nga ginaupdan ni Ka April, nagpakita siya sang indi kinaandan nga pagkabalaka sa kaayuhan sang mga kaupod kag pag-asikaso sa ila. Sa pihak sang kahugot nga sitwasyon gintinguhaan niya nga pamag-anon ang buot sang mga kaupod sa yunit paagi sa iya pagpakadlaw kag pagkamalipayon.

Hulyo 31, sa Cagsiyay II, Mauban, Quezon, magadala tani si Ka April sang pagkaon sa mga kaupod sang maigo sang *signal fire* sang kaaway nga sadto nakapwesto na sa iya alagyan. Nakabato pa siya gamit ang iya nga pusil. Bisan duguon na siya bunga sang igo sang bala naka-*regroup* siya sa yunit kag naatras pa siya sang mga kaupod. Apang bangud sa sige-sige nga lukpanay wala siya gilayon napabulong, gani madamo nga dugo ang nadula sa iya. Nabugtuang siya sang ginhawa sa kamot sang mga kaupod nga pilit nga nagdala sa iya sa pag-atras.

"Ari ang pusil ko. Hambal ko naman sa inyo indi ko ini pag-ihatag sa kaaway bangud ibalik ko ini sa Partido," ang mga katapusan nga pamulong nga ginsambit niya samtang nagahimugto na siya.

Sa pulong pagpasidungog nga ginhiwat sang mga kaupod para kay Ka April, ginsumpa nila nga indi mangin wala pulos ang iya kabuhi nga ginhalad sa Partido, sa rebolusyon kag sa bilog nga pumuluho.

Isa lamang si Ka April sa mga ginapabugal nga mga kaupod sang rebolusyonaryo nga hublag nga bug-os sa tagipusuon nga naghalad sang ila kabuhi para sa malapad nga pumuluho nga kapareho sa iya biktima man sang garuk nga sistema sang katilingban. AB

Korapsyon sa Court of Appeals

Isa ka huwes ang ginpahalín, isa pa ang ginsuspende kag tatlo ang ginpaandaman pagkatapos mabuyagyag ang tuyo sang suhulan sa Court of Appeals sadtong Hulyo. Ang suhulan kabahin sang manio-brahanay sang pamilya Lopez kag sang hubon Arroyo para sa kontrol sang Manila Electric Company (Meralco). Nangin sentro sang imbestigasyon ang ginpasaka nga kaso sang Securities Exchange Commission (SEC) para pungan ang paghiwat sang MERALCO sang tuigan nga *stock holders board elections* sadtong katapusan sang Mayo.

Ginpahalín sang Supreme Court (SC) sadtong Septyembre 9 si Court of Appeals (CA) Justice Vicente Roxas bangud kuno sa iya "indi kinaandan nga interes" nga uyatan ang kaso sang Government Service Insurance System (GSIS) kag Meralco kag sa iya "indi mapaathag nga pagdali" sa paghatag sang desisyon pabor sa kumpanya sang kuryente. Apang ginhatagan lamang sang duha ka bulan nga suspensyon si CA Justice Jose Sabio Jr. samtang simple nga paandam naman ang ginpapanaog sa tatlo ka iban pa nga huwes bangud sa "indi mayo nga pag-uyat" nila sa kaso nga ginpasaka sang SEC batuk sa Meralco.

Ginpadali sang SC ang pagdesisyon sa kaso sa katuyuan nga masalbar ang korte kag mapabilin ang

anuman nga nabilin pa nga respeto diri sang pumuluho. Gilayon nga nagpagwa sang desisyon ang korte isa ka simana pa lang pagkatapos masumiter sang mga nag-imbestiga ang ila nga pahayag. Tama ka kitaon ang pagpang-ipit sini kay Roxas, nga nag-ako nga nagbalibad siya nga sabton ang mga tawag sang mga abugado ni Miguel "Mike" Arroyo, asawa ni Gloria Arroyo. Suno kay Roxas, siya ang ginbalikan subong sang basol bangud wala niya ginsunod ang mga mando sang mag-asawa nga Arroyo. Sa pihak nga bahin, daw pitik lang ang pagsuspendi kay Justice Sabio subong siya ang ginaakusahan nga nagpangayo sang pila ka pulo ka milyon sa Meralco kabaylo sang pagbiya niya sa kaso. Makaduluda man ang ginpakita niya nga indi kinaandan nga interes sa kaso pareho sang pagpamilit niya nga uyatan pa giha-pon ini bisan nakabalik na halin sa bakasyon si Roxas nga siya ang orihinal nga may uyat sa kaso sini.

Nag-agi na sa pasikot-sikot ang kaso nga nabuyagyag sadto pa sang Hulyo 31. Naglupok ini sa publiko sang ginreklamo ni Justice Sabio ang kuno padihot nga suhulan sa iya sang isa ka negosyante nga tagapatunga kuno ni Oscar Lopez, presidente kag *chief executive officer* (CEO) sang Meralco. Siling niya,

gintanyagan siya sang P10 milyon para buyan ang kaso nga ginpasaka ni Winston Garcia, presidente sang GSIS sa SEC batuk sa ginhiwat nga *stock holders board elections*.

Gilayon ini nga ginpamatukan sang pamilya Lopez. Subong man, naghayag ang gintudlo ni Sabio "tagapatunga" kag ginbailiskad ang iya akusasyon. Suno sa "tagapatunga," si Sabio ang nagpangayo indi sang P10 milyon kundi P50 milyon kabaylo sang iya pagbiya sa kaso.

Mas madamo pa nga anomalya ang nabuyagyag sang umpisahan na sang Korte Suprema ang imbestigasyon. Maluwas kay Roxas, nadalahig man bangud sang ila mga koneksyon, interes kag papel sa kaso ang pila ka mga huwes sang 8th Division kag 9th Division nga sanday Associate Justice Bienvenido Reyes, Associate Justice Myrna Dimaranan-Vidal kag Presiding Justice Conrado Vasquez.

Maathag man sa pagdali sang Supreme Court ang kagustuhan sini nga likawan nga maangut ang mag-asawa nga Arroyo kag iban pa nga upisyal sang rehimen sa natabo nga sulhanay. Wala na gin-imbestiga sang Korte ang direkta nga pagpasilabot ni Chairman Camilo Sabio sang Presidential Commission on Good Government sa kaso nga ginayutan sang utod niya nga si Justice Jose Sabio Jr. Gin-ako mismo ni Camilo nga duha ka beses niya gintawgan sadtong Mayo 30 ang iya manghod nga utod nga si Jose Jr. Plano niya kuno nga paathagan ini sa kahustuhan sang pusisyon sang GSIS nga agawon sa pamilya Lopez ang pagdumala sa Meralco. Mando kuno sa iya ni Atty. Jesus Santos, abugado ni Mike Arroyo, nga iya tawgan ang iya manghod nga utod. Si Santos isa ka *trustee* sang GSIS kag nagarepresentar sa mga sapi sang gubyrno sa kumpanya.

Labi nga nabuyagyag sa mga hitabo ang kagarukan sang bilog nga reaksyunaryo nga sistema, kalakip ang hudikatura. Kitaon gid ang himbunanay sang mga huwes kag ang mga reaksyunaryo nga ara sa gahum--pareho nga mga nagapamuno kag dalagku nga burukrata sa gubyrno kag mga gamhanan nga komprador--para isulong ang taga nila ka interes. Ginagamit nila ang reaksyunaryo nga mga layi kag institusyon para sa kaugalingon nga kaayuhan sa kahalitan sang pungsod kag para tabunan ang ila mga krimen. **AB**

Masobra P350 milyon nga anomalya sa "subsido" sa agrikultura

Puno sang mga anomalya ang mga programa sang rehimeng Arroyo para sa "subsido" sa agrikultura. Nabuyagyag si-ning una nga bahin sang Septyembre sang Commission on Audit (CoA) nga may anomalya sa P135 milyon nga subsidyo sang gubyrno para sa mga binhi sang utanon. Ang subsidyo nga binhi nga ini ginpanagtag sadtong nagligad nga tuig sa idalom sang programa nga "Gulayan ng Masa" sang rehimeng Arroyo.

Suno sa CoA, wala sang impormasyon kon aktwal nga nabaton ang mga ini sang mga benepisyaryo nga mangunguma. Indi kuno kumpleto ang 2007 nga pahayag sang Department of Agriculture (DA) bahin sa listahan sang mga benepisyaryo sini kag lakip ang mga resibo sang mga yunit sini sa mga rehiyon. Kalakip sa mga rehiyon nga ini ang Cordillera Administrative Region (CAR), Cagayan Valley, Ilocos, Central Luzon, Southern Tagalog (ST), Western Visayas kag Central Visayas, Northern Mindanao kag Caraga Region.

Ginreport man sang Kilusang Magbubukid ng Pilipinas (KMP) sa Bicol nga bisan isa sa 120,000 myembro sini sa rehiyon wala sang nabaton nga subsidyo nga binhi. Siling ni Felix Paz, tsirman sang KMP-Bicol, polisiya na sang rehimen Arroyo nga idahilan ang kaimulon sang mga mangunguma para hatagan rason ang paggwa sang kwarta para sa korapsyon kag pagpondo sa eleksyon sang mga maki-administrasyon nga kandidato.

Natukiban man sang CoA nga wala nag-agi sa pangpubliko nga pagsubasta sa pagkontrata sa mga tagasuplay. Wala o kulang man ang mga listahan sang kuno mga benepisyaryo. Wala sang mga ngalan nga nakalista para sa ST, Bicol kag CAR samtang indi naman mabasa ang sa iban nga rehiyon.

Ginreport man sang CoA ang anomalya sadtong nagligad nga tuig sa pagpanagtag kuno sang mga *hybrid* nga bugas, sertipikado nga binhi kag mga suplay sa pagpanguma nga nagabalor sang P218.7 milyon. Puno man sang mga peke nga pirma ang listahan sang kuno mga benepisyaryo. Sa mga ginpamangkutan sa Central Luzon, Southern Tagalog kag Eastern Visayas, madamo sa mga naipahayag nga nakabaton nga naghambal nga wala sila sang aktwal nga nabaton. Madamo man sa mga naghambal nga may nabaton sila nga nagreport nga gamay kon ikumparar sa mga nakalista ang aktwal nga nabaton nila.

Maluwas sa mga ini, may ara pa P781.3 milyon nga alokasyon sa DA para man kuno sa programa sa pagpanagtag sang binhi, abono kag iban pa nga suplay sa pagpanguma nga wala mapuslan sang mga mangunguma bangud tama na ka ulihi, wala na ginpatuman ukon gamay lang ang napatuman. Wala sang pahayag kon sa diin na ang pondo nga ini. **AB**

Mga biktima sang pagtrabaho sa Hanjin

Sugod nga gintukod ang Hanjin Heavy Industries and Construction Philippines-Incorporated (HHIC-Phil Inc. o Hanjin), 15 trabahador na sini ang napatay sa lain-lain nga mga aksidente sa pagtrabaho. Pinakaulihi diri amo si Efren de la Cruz nga nakuryente kag napatay sadtong Agosto 12. Para makalikaw sa basol, ginapaguwa sang maneydsment sang Hanjin nga atake sa tagipusuon ang ginkamatay sang biktima.

Sa kamatuoran, ang pagkamatay kag kahalitan nga gin-agum sang madamo nga mamumugon sa Hanjin amo ang bunga sang pagpabaya sang kumpanya. Komun sa tanan nga napatay sa trabaho sa konstruksyon ang kawad-on nila sang mga gamit pangkaluwasan ukon *personal protective equipment* (PPE). Ini sa pihak sang delikado kag peligroso nga kahimtangan sa trabaho. Wala-tuo ang nagatindog nga mga istruktura nga salsalon kag madasig ang trabaho kag hulag sang mga salakyan pangkonstruksyon. Luwas sa madasigan ang trabaho bangud may ginalagas nga dedlayn, masami ginahimo pa ini sa matag-as nga lugar.

Sang una ini nga gintukod, wala man sang pasilidad medikal sa sulod sang pabrika nga mahimo tani magsapupo sa mga aksidente. Napili-tan na lamang magtukod sang klinik ang Hanjin matapos mabuyagyag sa publiko ang delikado nga kahimtangan sang mga trabahador diri.

Sa pihak sang nagagrabe nga kahimtangan sang mga mamumugon sa Hanjin, wala sang ginahimo nga desaysibo nga aksyon ang rehimeng Arroyo. Sa baylo nga imbestigahan kag hatagan sang nagakaigo nga penalidad, ginpabugal kag gindayaw pa ni Gloria Arroyo ang Hanjin sa iya State of the Nation Address sadtong Hulyo. Nagdala kuno ini sang puhunan sa pungsod kag nagatuga sang madamo nga trabaho-duha ka bagay nga kinahanglanon sa pagsuporta sang iya re-

himen.

Ang Hanjin/HHIC-Phil. Inc. amo ang lokal nga kumpanya sang Hanjin Group, isa ka higante nga kumpanyang Koreano. Nakapaidalom ini sa Hanjin Shipping nga nagahimo kag nagakumpunir sang barko. Ini ang pinakadaku direktang dumuluong nga pamuhunan sa pungsod. Nagarenta ini sang pasilidad sa Subic Freeport Zone sa Zambales sa sulod sang 50 tuig. Gintukod sini ang ulubrahan nga nagakumpunir sang barko sadtong 2005. Sining temprano nga bahin sang 2008, nagsugod na ini nga maghimo kag magkumpunir sang mga barko sa Subic Bay. Ginatantya nga maabot sa 20,000 mamumugon ang ginakinahanglan sini. Nagkabalor sang \$1.6 bilyon ang ginapuhunan sini sa Subic.

Puno sang anomalya kag tuman kadamo sang korapsyon ang pamuhunan sang Hanjin sa pungsod. Napilitan ang Subic Bay Metropolitan Authority nga suspendihon ini matapos ang sunud-sunod nga mga aksidente sa pagtrabaho. Nausisaan nga wala sang nagakaigo nga permiso kag mga dokumento ang pagtukod sini sang hotel sa sulod sang kagulangan sang Subic. Bisan pa man, nabalitaan nga ginsuhulan sini ang mga lokal nga

upisyal sa Misamis Oriental para makatukod ini sang ulubrahan sa Phividec Industries Estate sa Tagoloan, Misamis Oriental. Handa kuno ini magbubo sang \$2 bilyon para diri. Suno sa pahayag sini, magaabot sa 30,000 mamumugon ang kinahanglanon sa pabrika sini diri.

Halos tanan nga mga mamumugon sa Hanjin mga kontraktwal nga nagaagi sa mga *subcontractor*. Sa sini, wala sang direkta nga salabton ang Hanjin sa mga mamumugon. Nagaabot na sa 42 ang mga kasosyo nga *subcontractor* sang Hanjin. Madamo man sa mga ini ang Koreano nga ginahimbon nila agud mas makakinot kag makalikaw sa mga dugang nga sweldo kag benepisyo.

Sa pagtinguha sang mga mamumugon nga maamligan ang ila kaluwasan kag mapaayo ang ila pang-ekonomya nga kahimtangan, nagtukod sila sang unyon sadtong Hulyo 6, 2006. Pero gilaon ini nga gintapna sang maneydsment. Napulo'g apat na nga mga lider kag myembro sang unyon ang ginkasuhan kag ginpahalin sa trabaho. Ginapresyur kag ginapahalain sa unyon ang iban pa nga myembro. Nagaantos sila subong sang lain-lain nga porma sang pagpang-ipit. **AB**

Iligal nga pagsipa sa mga mamumugon, ginpamatukan sang KMU

GINLUSOB sang mga nagapiket nga myembro sang Kilusang Mayo Uno (KMU) ang upisina sang Kowloon Restaurant sa West Avenue, Quezon City sining Septyembre 17 agud ipamilit ang pagpabalik sa trabaho sang 73 mamumugon sang restawran nga ginpahalin. Ginsipa ang mga mamumugon sadtong Septyembre 13.

Nagprotesta ang mga mamumugon sang Kowloon sadtong Hunyo para i-insister ang pagpatuman sang kumpanya sang duha sa pinakaulihi nga Wage Increase Order sa National Capital Region. Bisan ang protesta ginlunsar samtang *off-duty* ang mga trabahante kag wala nakaapekto sa operasyon sang restawran, ginsipa sila sang maneydsment kag ginkasuhan sang paglunsar sang iligal nga welga kag iligal nga pagtipon-tipon.

Siling sang KMU, tuman kagamay na ang saka nga ginahatag sang mga *wage board* wala pa ini ginapatuman sang dalok nga kumpanya.

Labi nga pagtibusok sang ekonomya sang US

Madasig nga nagtibusok ang ekonomya sang US kag bilog nga pangkalibutanon nga sistemang kapitalista. Nagaagi ini subong sa isa ka pinakamalala nga krisis pangpinansya halin pa sadtong panahon sang Great Depression sadtong dekada 1930.

Nagkalatumba ang dalagku nga bangko kag institusyon pangpinansya kag natay-og ang mga pangunahon nga *stock market* sining ikatlo nga simana sang Septyembre. Ginatantya nga labi pa nga magalala ang paglumoy na sa resesyon sang ekonomya sang US kag magalala pa paglab-ot sang 2009.

Ang nagalala nga malaparan nga pagkaputo sang mga kumpanya sa pinansya kag pagtibusok sang balaligyaan sang mga sapi sa US kag iban nga bahin sang kalibutan salaming lamang sang krisis nga nagabunal subong sa kabilugan nga ekonomya sa US kag pangkalibutanon nga sistemang kapitalista. Ginakinaiyahan ini sang paghinay sang produksyon, pagdaku sang disempleyo, pagluya sang balaligyaan, pagrurdak sang kapital kag pagsingki sang kabudlayan

sang pumuluyo.

Pagtibusok sang mga kumpanya sa pinansya. Nagaabot sa halos 120 na ang naipit nga bangko kag kumpanya sa pinansya sa US. Sining tuig, natumba na ang napulo ka dalagku nga bangko kabahin ang tatlo sa lima ka pinakadaku: ang Lehman Brothers nga nabangkrap sining Septyembre-ang pinakadaku nga pagkabangkarote sa kasaysayan-ang Bear Stearns nga ginlamon sang JC Morgan Chase sadtong Mayo kag ang Merrill Lynch nga ginlamon sang Bank of America sining Septyembre.

Nabutang man sa bibi sang pagtumba ang Freddie Mac (Federal Home Loan Mortgage Corporation), Fannie Mae (Federal National Mortgage Association) kag ang American International Group (AIG)--ang pinakadaku nga kumpanya sa seguro sa bilog nga kalibutan. Nameligro man nga matumba ang Morgan Stanley, ang pangaduha nga pinakadaku nga bangko sa US.

Ginbunga ang mga pagkaputo nga ini sang pagpalumba sang pagpautang kag nagatambi-tambi nga pangnegosyo nga papeles sa pau-

tang kag madamo nga anomalya sa mga ini. Nag-abot sa \$12-15 trilyon ang ginpuhanan diri. Tuhtub 25% sini ang indi na mabayaran nga nagresulta sa ginatantya nga \$1.5 trilyon nga pagkaputo sang mga ini. Sa bilog nga pungsod, nakabuyangyang ang 18.6 milyon nga balay-pinakadaku na sa bug-os nga kasaysayan. Sa numero nga ini, 14 milyon ang indi mabaligya kag 4.2 milyon ang ginremate. Ginatantya nga masobra tatlo ka milyon ang maremate pa sa pagtapos sang tuig. Halin 2005, tuig-tuig naga-usang 25% ang presyo sang mga balay-halos pareho na sang panahon antes ang Great Depression.

Nagalala nga disempleyo kag paggamay sang produksyon. Padayon nga nagalala ang disempleyo sa US nga nagaabot na sa 6.1%--pinakamataas sining nagligad nga lima ka tuig. Sadtong isa ka tuig, may dugang nga isa ka milyon nga mamumugon ang madulaan pa sang trabaho. Ginatantya nga isa ka milyon pa ang madulaan sang trabaho subong nga 2008 dala sang padayon nga pagluya sang produksyon.

Sadtong nagligad nga walo ka tuig, nakatuga lamang sang lima ka milyon nga bag-ong empleyo ang ekonomya sang US. Sining Septyembre, ara sa masobra 75% lamang ang nagamit sa kapasidad sa produksyon industriyal sang US. Pinakamanubo na ini sa sulod sang apat ka tuig. Pangunahon nga nagabutong paus-os sini ang 11.9% nga pagnubo sa produksyon sang mga kumpanya nga nagahimo sang salakyan. Ang pagnubo nga ini sa produksyon nagtuga sang padayon nga madamuan nga pagsipa sang mga mamumugon sa US.

Pagluya sang merkado. Ang kumpanya sang mga konsyumer sa

US ara sa pinakamanubo nga lebel Sa desperasyon nga mapapagsik subong sa sulod sang 26 ka tuig. ang konsumo agud maengganyo

Lampas sa trilyon ka dolyar nga pangsalbar sa mga kapitalista sa pinansya

Nagkadasma ang gubyrno sang US kag mga mayor nga imperyalistang pungsod nga magbubo sang pondo agud pungan ang labi pa nga pagsadsad sang pangkalibutanon nga sistemang kapitalista. Ginatantya nga maabot sa halos \$1.3 trilyon ang kabilugan nga igapain sang gubyrnong Bush para salbaron ang mala-linta nga mga monopolyong kapitalista sa pinansya kag ang sistemang pangpinansya sang US.

Halin sa ikaduha nga kwarto sang 2008, nakapain na ang Federal Reserve sang masobra \$300 bilyon agud pondohan ang pagsalbar sa pila ka dalagku nga kumpanya. Nagtigana ini sang \$29 bilyon agud pondohan ang pagbakal sang JC Morgan Chase sa nagtibusok nga Bear Stearns. Sining Septyembre, nagbuhos ini sang \$200 bilyon-pinakadaku sa kasaysayan-agud salbaron ang Freddie Mac kag Fannie Mae. Pagkatapos, ginpautang sini sang \$85 bilyon ang AIG kabaylo sang kontrol sa 80% sang pagpanag-iya sa kumpanya.

Gin-anunsyo man sang gubyrnong US nga buligan sini ang mga nagakaputo nga bangko kag kumpanya sa pinansya paagi sa pag-ako sang mga pautang sini tubtub sa dalayon nga pagbakal sang mga ginremate nga propyedad sang mga ini nga tuman kabudlay ibaligya. Ginaplano nga dugangan pa sang \$700 bilyon ang pondo nga igapain sa pagsalbar.

Sining nagligad lamang nga mga araw, nagtigana ang Federal Reserve sang \$180 bilyon nga amot sa pondo nga pagagamiton agud papagsikon ang mga merkado pangpinansya. Luwas sa nauna na nga ginbuhos nga \$600 bilyon, nag-amot man sang \$120 bilyon sa pondo nga ini ang mga bangko sentral sang Japan, European Union, Canada kag Switzerland. Partikular nga katuyuan sang US kag iban pa nga imperyalistang pungsod nga palig-unon ang balor sang US dollar kag pakalmahon ang pangpinansya nga mga merkado nga nakabase diri, sa pangulba nga butungon sang pagtibusok sang mga ini ang bilog nga sistemang pangpinansya.

Ang mga tikang nga ini temporaryo nga makapugong lamang sa padayon nga pag-us-os sang US dollar kag sang ginpadako nga balaligyaan sang mga sapi kag iban pa nga pangpinansya nga merkado nga nakabase diri. Pero madugayan nga kahalitan ang igabunga sang mga ini sa ekonomya kag kaayuhan sang pumuluyo. Ang nagaabot na sa trilyon ka dolyar nga ginabuhos sang Federal Reserve labi lamang nga magapalala sa daku nga depisit sa pinansya sang gubyrno, mapaluya sa US dollar kag maghilikawan sang mga pondo dapat makadto sa kaayuhan sang pumuluyo.

Samtang ginasalbar ang mga linta nga kapitalista sa pinansya, ginatos ka bilyon ang ginadingot sa pumuluyo. Kag bangud wala sang mga tikang nga makapapagsik sa matuod nga ekonomya-- ang produksyon, empleyo, konsumo kag kaayuhan sang pumuluyo-- labi nga magasunson ang paglupok sang sikliko nga krisis sang kapitalismo nga magabunga sang nagapadaku nga pagtay-og sa bilog nga kalibutan. AB

ang produksyon kag paghaw-as sang ekonomya, nagpain ang gubyrnong Bush sadto sang \$168 bilyon nga pondo (sa porma sang *tax rebate* ukon ginabalik nga buhis). Gamay nga napapagsik sini ang ekonomya sadtong ikaduha nga kwarto sang tuig.

Pero bag-o pa man ang Agosto, nagpadayon ang pagluya sang merkado, pagkatapos nga masipot ang artipisyal kag temporaryong padya nga ini. Nagtaas ang presyo sang mga balaklon sa kadasig nga indi matupungan sining nagtaliwan nga tatlong dekada. Sining Agosto, nagpanaog sang 0.3% ang bentahan sa merkado. Nagtibusok sang 2.5% ang konsumo sang gasolina. Nagtibusok man sang 2.2% ang benta sang mga produktong pangbalay, elektroniko kag mga *appliance*. Nagnubo sang 0.3% ang bentahan sang bayo. Sa atubang sang nagatinaas nga presyo, nagsentro na lang ang mga manugbakal sa mga sandigan nga balaklon. Ang nagapadayon nga pagtaas sang presyo sang mga salakyan kag gasolina nagresulta man sa daku nga pagnubo sa bentahan sang mga salakyan. Kumparar sadtong nagligad nga tuig, sining Agosto nagtibusok sang 34.5% ang benta sang mga salakyan sa Chrysler, 20.3% sa General Motors, 26.5% sa Ford, 9.4% sa Toyota, kag 7.3% sa Honda.

Paglapnag sang krisis sa kalibutan. Ang higante nga pagtay-og sa US nagbunga sang mga kapareho man nga paglinog sa kabilugan nga pangkalibutanon nga sistemang kapitalista. Isa ka pareho nga krisis pangpinansya ang nagabunal subong sa European Union, Japan kag iban pa nga pungsod. Sining Septyembre, sunod-sunod nga nag-us-os ang mga pangunahon nga *stock market*. Madamo man nga dalagku nga bangko kag kumpanya sa pinansya sa Europe ang

nagakapeligro nga magtibusok. Temporaryo lamang nga nakahawas liwat ang mga ini subong bunga sang dalagku nga pagpaguwa sang pondo sang mga bangko sentral sa US, Europe kag Asia.

Ang HSBC, pinakadaku nga bangko sa Europe, ginabunanan sang \$3.4 bilyon nga pagkaputo sadtong 2007, bunga sang pagpinansya sini sa mga prenda sa pabalay sa US. Nagapangita pa ini subong sang kumpanya nga magabakal sini. Natunaw ang \$1.6 bilyon nga puhunan sang pito ka bangko sa Japan sa nabangkarote nga Lehman Brothers. Nagakapeligro naman ang \$1.056 trilyon nga ginpuhan sang dalagku nga bangko sang Japan sa Freddie Mac kag Fannie Mae, amo man ang \$107 bilyon nga kabilugan nga ginpuhan sang China halin sa mga prenda sa US.

Sa labing una nga kahigayunan halin sang matukod sadtong 1999, ang ekonomya sang Eurozone (ginpunpon nga 15 pungsod sa Europe nga nagagamit sang kwarta nga Euro) naggamay sang 0.2% sining ikaduha nga kwarto kag ginatantya nga dalayon nga magasadsad na sa resesyon sa maabot nga mga bulan. Ang ekonomya sang Germany naggamay sang 0.5% kag ginalauman nga liwat magakadto sa resesyon makaligad ang lima ka tuig. Naggamay man sang 0.3% ang mga ekonomya sang France kag Italy, samtang pundo ang (0.0%) ang ekonomya sang The Netherlands. Halos wala sang pagdaku (0.2%) ang ekonomya sang UK kag ginalauman nga magasulod man ini sa resesyon sa katapusan nga tuig.

Nagabatas subong ang ekonomya sang Japan sang pinakamadasig nga pagtibusok sini halin sadtong 2001 sang ulihi naglumoy ini sa resesyon. AB

Suldado sang US nga nasentensyahan sang rape, indi makita

NADULA si Lance Cpl. Daniel Smith, ang Amerikano nga suldado nga nasentensyahan sa paglugos sa Pilipina nga si "Nicole" sa Olongapo City sadtong Nobyembre 2005. Ginpetisyon sang mga abugado ni "Nicole" ang Korte Suprema nga paathagon ang gubyernong Arroyo sa pagkadula ni Smith.

Nadetiner si Smith sa sulod sang US Embassy, baliskad sa mandu sang korte nga naghusgar sa iya nga ihunong siya sa bilangguan. Pero may nakapaabot kay Atty. Harry Roque, isa sa mga abugado nga nagpasaka sang petisyon, nga si Smith subong naga-estar sa Quezon City. Ginhingyo niya sa Korte Suprema nga aathagon sang gubyrno kon diin nakadetiner subong si Smith.

3 Obispo, suportado ang pagbasura sa VAT

GINASUPORTAHAN sang tatlo ka obispo sang simbahan Katoliko ang panawagan sang lain-lain nga mga organisasyon sang pumuluho upod ang mga imol sa syudad nga ibasura ang *value-added tax* (VAT). Siling nila dapat nga untaton na sang gubyrnong Arroyo ang pagsukot sang pabug-at nga 12% buhis sa kada produkto nga ginabakal sang pumuluhyong Pilipino para indi na sila mag-antos sang kabudlayan sa atubang sang pagpanghalit subong sang krisis pangpinansya sa bilog nga kalibutan.

Ginpahayag nanday Bishop Deogracias Iñiguez sang Caloocan, Bishop Antonio Tobias sang Novaliches kag Auxilliary Bishop Broderick Pabillo sang Maynila ang panawagan nga kontra-VAT sang magtambong sila sa "Communal Prayer and Action Against VAT" nga gin-organisa sang People's Caravan for Truth, Justice and Change sa simbahan sang Malate, Manila, sadtong Septyembre 17.

Mga Fil-am, nagpartisipar sa rali-protesta sa US batok sa interbensyon sang US sa Pilipinas

Nagpartisipar ang Pilipino-Amerikano nga katapu sang Bagong Alyansang Makabayan (BAYAN)-USA Chapter sa mga rali-protesta sa palibot sang Republican National Convention sadtong Septyembre 2 sa St. Paul, Minnesota, USA para ipanawagan nga untaton na sang gubyrnong US ang pagpasilabot sa gubyrno sang Pilipinas. Sa atubang sang masobra 30,000 ralyista, naghambal si Kuusela Hilo, ikaduha nga sekretaryo sang BAYAN-USA, para kumbinsihon ang gubyrno sang US kag sin-o man ang magabulos sa presidente sang pungsod nga iatras na ang anuman nga porma sang suporta sa rehimeng Arroyo. Ginpamilit man niya ang pagpauntat sang suporta sa mga kontra-insureksyon nga kampanya sang rehimen partikular sa nabagatnan nga bahin sang Mindanao.

Pagkatapos sang rali sa atubang sang Minnesota State Capitol Building, ginpadayon sang mga aktibista ang ila mga protesta sa pagmartsa sa Xcel Center, ang sentro sang kumbensyon sang Republican Party. Upod sang mga Pilipino-Amerikano ang mga katapu sang United for Peace ang Justice, Troops Out Now Coalition, Latinos Against the War (Law), Iraq Veterans Against the War (IVAW), American-Indian Movement (AIM), ANSWER (Act Now to Stop War and End Racism) Coalition kag madamo pa nga mga grupo kag unyon sang mga mamumugon.

ANG

Bayan

Pahayagan ng Partido Komunista ng Pilipinas
Pinapatnubayan ng Marxismo-Leninismo-Maoismo

Edisyong Hiligaynon
Tuig XXXIX No. 18
Septiyembre 21, 2008
www.philippinerevolution.net

Editorial

Pamatukan ang interbensyon militar sang US sa pungsod

Baliskad sa ginapaguwa nga temporaryo lamang ang mga "nagabisita" nga tropang Amerikano sa pungsod, permanente na nga nakaistasyon sa Pilipinas ang mga ini. Halin sadtong 2001, sang gintumod sang rehimeng Bush ang Pilipinas bilang "ikaduha nga patag-awayan" sang pangkalibutanon nga teroristang gera sang US, nagapadaku kag nagapalapad ang pagduso kag pagpasakop sang mga tropang Amerikano sa pagpanggera sang Armed Forces of the Philippines (AFP) sa mga armadong pwersa sa Mindanao.

Imbolbado ang mga tropang Amerikano sa pagpaniktik, pagpaarmas kag paghanas sa mga suldado sang AFP. Direkta sila nga nagapasakup sa mga operasyon pangkombat. Bangud sa permanenteng presensya militar sini sa Pilipinas, nahimo sang US nga suportahan ang papet nga rehimen kag protektahan ang gahum sang US sa Southeast Asia.

Ang nagapadayon nga presensya sang mga tropa nga ini sa pungsod ginhatagan-rason sang Visiting Forces Agreement (VFA) nga ginamaniobra kag ginatiyug-tiyugan san-o man gustuhon sang US. Ginakumoplahe ang ila permanente nga presensya sa porma sang pulu-panahon nga "joint military exercises" nga ginalunsar pila ka beses sa isa ka tuig.

Ang pangmadugayan nga mga tropa militar sang US sa pungsod nalakip sa Joint Special Operations Task Force-Philippines (JSOTF-P). Gintukod ini halin sa halos katunga sang 1,200-katao nga pwersa sang Joint Task Force-510 (JTF-150) nga ginpadala sa Mindanao sang US Pacific Command sadtong Enero 2002 kag nagpabilin didto tubtub Hulyo 2002. Nangin katungdanan sang JTF-510 nga "hawanen" ang isla para sa paglunsar sang "Operation Enduring Freedom-Philippines."

Ginagamit sang mga tropang Amerikano sa TSOTF-P ang

*Mga tampok sa
isyu nga ini...*

Antipyudal nga
paghimakas sa Eastern
Samar
PAHINA 6

Korapsyon sa Court
of Appeals
PAHINA 9

Labi nga pagtibusok
sg ekonomya sg US
PAHINA 12

Mga instruksyon sa paglilimbag

1. Ang **sinundang pahina**, na eksaktong kopya ng pahina 1 maliban sa mas mapusyaw ang *masthead* o *logo* ay para sa mga gumagamit ng *mimeo machine* o naglilimbag sa paraang *v-type*. Idinisenyo ito para hindi madaling makasira ng istensil.

2. Pag-*print* sa istensil:

- a) Sa *print dialog*, i-check ang **Print as image**
- b) Alisin ang *check* sa **Shrink oversized pages to paper size**
- k) I-click ang **Properties**
- d) I-click ang **Advanced**
- e) Tiyaking naka-set sa **100%** ang **Scaling**
- d) Ituloy ang pag-*print*

3. Hinihikayat ang mga kasama na ipaabot sa patnugutan ng *AB* ang anumang problema kaugnay ng paglilimbag sa pamamagitan ng *v-type*. Magpadala ng *email* sa *angba-yan@yahoo.com*